

MOOC'S – NÅR HELE VERDEN UNDERVISES

UPenn, Columbia og Princeton gør det, og i 2013 hoppede DTU, KU og CBS, som de første i Skandinavien, også med på vognen; de MOOC'er. Det vil sige, at de tilbyder online undervisning for masserne via såkaldte MOOC's, som er akronym for "Massive Open Online Courses". MOOC's tilbydes som åbne kurser for alle interesserede - et gratis folkeuniversitet for hele verden. Indskrivningen er hurtigt overstået, og det kræver oftest ikke andet end et navn og en mailadresse at tilmelde sig kurserne.

AF LINE LAURSEN, LILA@KB.DK,
PROJEKTMEDARBEJDER, DET KONGELIGE BIBLIOTEK.

Gratis undervisning til masserne

Undersøgelser viser, at størstedelen af de MOOC-studerende er akademikere, der tager kurserne for enten at holde sig ajour inden for deres fag eller for at udvide den faglige horisont. Og der er masser at give sig i kast med på MOOC-plattformene; kurser om Kierkegaard, Lederskab i det 21. Århundredes Organisationer samt Molekylær Evolution er bare 3 af de i alt 12 kurser, som de danske universiteter tilbyder lige nu.

International profilering

De danske universiteter udbyder deres MOOC's via platformen Coursera, som er en international online undervisningsplatform, hvor 107 undervisningspartnere udbyder mere end 500 forskellige kurser - tal der stiger på månedsbasis. Med mere end 5,6 mio. kursister og op mod 300.000 tilmeldte på nogle kurser, lader det til, at succesen ingen ende vil tage, men der er en bagside af medaljen: En stor del af kursisterne dropper ud. Kun omkring 10 % af de indskrevne gennemfører og består kurserne, men den lave gennemførelsesrate til trods, vinder MOOC's stadig større indpas på universiteterne. Og det er egentlig meget forståeligt, for MOOC-kurserne er en perfekt branding-platform for universiteterne. Her kan universiteterne profilere deres forskningsfremskridt nationalt og internationalt og tiltrække nye og udenlandske studerende.

Kurserne er en unik mulighed for at eksperimentere med forskellige undervisningsformer og -metoder. Erfaringerne herfra kan bruges i den traditionelle klasseundervisning og allerede nu bruges MOOC's i forskellige forsøg med:

1. Blended learning - kombination af e-læring og tilstedeværelseskurser.
2. "Flipped learning" – en form for interaktiv undervisning, hvor de ugentlige MOOC-sessioner fungerer som hjemmearbejde og den traditionelle klasseundervisning som spørgetimer.
3. SPOOC's (Small Private Open Online Courses), der er onlineundervisning for 50-100 særligt udvalgte ansøgere.

Onlineundervisning er ikke længere et enkelt Learning Management System, hvori underviseren kommer med meddelelser og de studerende kan finde deres undervisningsmateriale.

Københavns Universitet i Coursera

Københavns Universitets Biblioteksservice/KUBIS deltog sidste år i et pilotprojekt på Det Juridiske Fakultetsbibliotek omkring tilblivelsen af MOOC'en "Constitutional Struggles in the Muslim World". Biblioteket deltog aktivt i en bred vifte af opgaver og var fra opstartsfasen i tæt samarbejde med både fakultetets projektgruppe og produktionsselskabet, som optog videoerne til kurset. Under hele produktionen bistod biblioteket løbende med fakta-tjek og research, særligt i forbindelse med fremstilling af grafer, fremsøgning af billedmateriale fra både Nationalbibliotekets arkiver og billeder med Creative Commons-licens. Dertil var biblioteket sparringspartner på materialevalg til kurset og stillede søgninger til rådighed i forbindelse med optagelsen af kursets teaser. Med 32.593 indskrevne på kurset og kursister som er fysisk spredt over hele verden, var det nødvendigt at gentænke de biblioteks faglige dyder og tage de kreative briller på.

Copyright – MOOC'ens problembar

MOOC-studerende indskrives ikke ved universitetet og har derfor ikke adgang til de licensbelagte ressourcer, som den "almindelige" studerende har. Derfor vælger mange undervisere at lave deres eget kursusmateriale og her har bibliotekerne en oplagt mulighed for at give en hjælpende hånd. Medmindre MOOC-underviseren vælger at basere sit kursus udelukkende på egen forskning, vil det være umuligt at komme udenom ophavsretlige problemstillinger. Dette blev hurtigt tydeligt under KUBIS' pilotprojekt. Vejledning om copyrightregler og undervisning i ophavsret er et oplagt indsatsområde for bibliotekerne. De fleste undervisere vælger at krydre deres onlineundervisning med billeder, grafer, videoklip, plakater og henvisninger til diverse hjemmesider, og oftest har de brug for hjælp til at afgøre, om brugen er lovlig. Flere universitetsbiblioteker i USA har oprettet copyrights services, der vejleder underviserne om ophavsret, og direkte afledt af pilotprojektet, har Det Kongelige Bibliotek / KUBIS pr. 1. januar 2014 lanceret en sådan service.

Hjælp til fremsøgning af Open Access-materiale er en anden måde at angribe copyrightproblemet. Hvor primærlitteraturen helst skal være frit tilgængelig, behøver sekundærlitteraturen ikke nødvendigvis at være Open Access. Bibliotekerne kan her vælge at linke til de licensbelagte ressourcer, eller oven i købet indgå en samarbejdsaftale med forlag om links til en betalingsversion af materialet som en slags pay-per-view. I den sammenhæng er det nævneværdigt, at forlagene i USA allerede er begyndt at gøre deres indtog på MOOC-markedet. Forlag indgår særlige brugsaftaler på specifikke bøger, hvor de studerende får gratis adgang til en eller flere e-bøger, som bruges i kurset. Forlagene får reklame i bytte. Også aftaler om samlede litteraturpakker til de enkelte kurser - køb 3 undervisningsbøger til én bogs pris - hører til de amerikanske eksperimenter.

Biblioteket som integreret del af MOOC's

Bibliotekerne behøver dog ikke begrænse deres hjælp til en rådgivende rolle inden for ophavsret og Open Access-alternativer til fotos, grafer og andet ophavsretsbeskyttet materiale. På UPenn har biblioteket oprettet rum med de tekniske fornødheder, som underviseren har brug for, når han eller hun skal optage sin onlineundervisning. Teknisk uddannet personale hjælper efterfølgende til, hvis underviseren har brug for hjælp til redigering.

Med et dagligt virke i krydsfeltet mellem teknologi og pædagogik er bibliotekerne nogle af de bedst rustede til at kortlægge, hvordan teknologien påvirker undervisning, læring og uddannelse. Derfor bør bibliotekerne have rig mulighed for at blive en integreret del af kurserne.

WWW.COURSERA.ORG

Gratis onlineundervisningsplatform.
Stiftet af professorerne Andrew Ng og Daphne Koller fra Stanford University.

- ★ Lanceret i april 2012.
- ★ Har pt. 107 partnere, primært universiteter. Danske partnere tæller Københavns Universitet, Danmarks Tekniske Universitet og Copenhagen Business School.
- ★ Mere end 5,6 millioner kursister har meldt sig ind.
- ★ Udbyder mere end 500 kurser.
- ★ Tilbyder "verified certificates" - godkendte certifikater til nogle kurser.
- ★ Prisen ligger i lejet 30-100 dollars pr. kursus.

Filmede informationssøgningskurser eller skrevne vejledninger om informationssøgning inden for kursets område, funktioner som Teaching Assistants – hjælpelærere, som bistår underviseren i overvågning af kursets debatfora, besvarer spørgsmål og udarbejder spørgsmål til quizzes og essays – er bare nogle af de funktioner, biblioteket kunne have i kurserne.

Fremtidens virtuelle lærebøger?

Georgia Institute of Technology bekendtgjorde i juni 2013, at de vil lancere verdens første MOOC-baserede Masterprogram i Computer Science. Kurset, som vil blive udbudt gennem MOOC-plattformen Udacity, vil koste 80 % mindre end det fysiske kursus og have plads til 10.000 kursister.

Ifølge Rebecca Griffiths' artikel *MOOC's in the Classroom?* spås MOOC's til at blive fremtidens virtuelle lærebøger. Eksisterende kurser vil blive dekonstrueret og sat sammen på kryds og tværs for at danne nye kurser, et materialebrug der reelt set ikke ligger langt fra den traditionelle undervisning bestående af forskellige lærebøger. Forskellen er bare, at mediet ikke længere er trykt, men digitalt. Her kan biblioteket igen være en vigtig medspiller i produktion af metadata og arkivering af kurserne, så disse kan blive søgbare. Hvad fremtiden end bringer, er MOOC's ikke til at overse. Hvis vi fortsat ønsker en rolle som indholdsleverandører i det i stigende grad digitale uddannelsesmiljø, bliver vi nødt til at tage del i udviklingen, og jo hurtigere vi inddrages i processen, jo mere frugtbart vil samarbejdet blive.